

**การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
Strategic Performance-Based Budgeting Administration of the School
Administrators under Tak Primary Educational Service Area Office 2**

ช่อพฤกษ์ มุ่งลา¹ ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ธร² มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา³ บุศรา เชื้อดี⁴
ทิพาพร มณฑาทิพย์⁵ เบญญาภา กันทะวงศ์วาร์⁶

Chopruek Mungla, Kajornatthapol Pongwirithon, Malai Wongruethaiwattana,
Busara Chuadee, Tipapron Monthatip, Benyapa Kantawongwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 310 คน จำนวน 338 คน โดยการสุ่มหากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดสถานศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยายค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการสถิติทดสอบสมมติฐานด้วย ค่าที ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.84) เมื่อพิจารณา

Received: 2020-12-19 **Revised:** 2021-02-16 **Accepted:** 2021-02-21

¹ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2,
Banmaesalidluangwittaya School under Tak Primary Educational Service Area Office 2.

Corresponding Author e-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁶ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna

รายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.80) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.92) การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.82) การวางแผนงบประมาณ ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.93) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.80) การตรวจสอบภายใน ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.81) การบริหารทรัพย์สิน ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.77) การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร; งานงบประมาณ; ยุทธศาสตร์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the level and compare the operational level of strategic performance-based budgeting administration of the school administrators under Tak Primary Educational Service Area Office 2. The population and sample were 338 administrators and teachers of the educational institutions under Tak Primary Educational Service Area Office 2. The sampling was classified by the school sizes using stratified sampling method by compare the proportion of school administrators and teachers, then randomly select the sample from each school by a simple random sampling method. The research instruments were questionnaires with a checklist and a 5-level scale. The quantitative data were analyzed by the descriptive statistics, frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing was tested by using t-test and one-way ANOVA. The results of the research showed that the level of strategic performance-based budgeting administration of the school administrators under Tak Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at a high level ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.84). When considering each aspect, it was found that all aspects were at high levels with the mean in descending order as follows: financial management and budget control ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.80), financial reporting and performance ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.92), productivity determination and cost calculation ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.82), budget planning ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.93), organization of the procurement system ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.80), internal audit ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.81), and property management ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.77), respectively. The test compared the different status characteristics of

the respondents by gender, age, education level, work experience and size of the educational institution, the result showed that there was no difference in the average level regarding the strategic performance-based budgeting administration of the school administrators under Tak Primary Educational Service Area Office 2 at a significance level of 0.05

Keywords: Administration; Budgeting; Strategy; School Administrators

บทนำ (Introduction)

การวิเคราะห์ทุนเพื่อพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นการพัฒนาคนโดยสร้างความสมดุลระหว่างทุน 3 ทุน คือ ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคมและทุนทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ในการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยโดยได้น้อมนำหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างทุน 6 ทุน คือ ทุนธรรมชาติ ทุนกายภาพ ทุนสังคมทุนมนุษย์ ทุนการเงิน และทุนวัฒนธรรม ซึ่งเป็นความท้าทายและโอกาสของเศรษฐกิจไทยที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบทใหม่ของโลกและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกใน 20 ปี ข้างหน้า จากแผนพัฒนาฉบับที่ 12 นี้ เห็นได้ชัดเจนว่า ทุนทั้ง 6 ดังกล่าวนั้น สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมมากที่สุด ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษาแทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านงบประมาณที่เน้นให้ความสำคัญกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ปรับระบบการบัญชีการเงินให้เป็นแบบถึงรับถึงจ่าย มีการเชื่อมโยงการคำนวณความคุ้มค่าของระบบงบประมาณเทียบกับผลผลิตมีการรายงานผลทางการเงินและผลการ

ดำเนินงานเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งกำหนดให้มีการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการตรวจสอบภายในต้องเป็นไปตามระเบียบและสามารถตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้ (Office of the Basic Education Commission, 2004)

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ มีภารกิจในการจัดการศึกษา ถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะช่วยสร้างเสริมให้คนได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและจริยธรรม เป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนในประเทศ ซึ่งในสภาพปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าครู ที่ปฏิบัติการสอนมีภาระหนักมากขึ้น ความสุขในการทำงานขององค์กรกำลังถูกบั่นทอนลงอย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากองค์กรมีการปรับตัวเพื่อเผชิญกับโลกาภิวัตน์และก้าวสู่ยุคของความรุ่งเรืองที่ทันสมัยรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ การสื่อสารและเทคโนโลยี (Kajornatthapol et al., 2020) อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการนำระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมากกว่า 10 ปี แต่สถาบันการศึกษา ยังคงประสบปัญหาในการบริหารงบประมาณ อาทิ ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ อันเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการสรรงบประมาณภาครัฐที่ใช้หลักการจัดสรรงบประมาณตามขนาดของโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า หรือในบางปีงบประมาณทางสถาบันการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้รับเงินงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงานด้านการเงิน ทำให้การบริหารเงินไม่มีประสิทธิภาพ และเจ้าหน้าที่การเงินไม่มีความชำนาญในการจัดทำระบบบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมไปถึงระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Muangkung S., 2015) ซึ่งในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ก็ประสบปัญหาการบริหารงบประมาณที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่งผลให้การบริหารงานอื่น ๆ บกพร่อง อาทิ ไม่สามารถบริหารจัดการการศึกษาได้ตามเป้าหมายและไม่สามารถรักษามาตรฐานการเรียนรู้ ตลอดจนมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน มาตรฐานด้านบุคลากรและมาตรฐานนักเรียนของขนาดโรงเรียนทุกระดับจากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้และควรปรับปรุง นอกจากนี้ การบริหารจัดการของโรงเรียนทั้งระบบ พบว่ามีปัญหาที่สำคัญ คือ การส่งเสริมและการสนับสนุนจากท้องถิ่นมีค่อนข้างน้อย การจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนทุกขนาดมีค่อนข้างจำกัด ขาดแคลนบุคลากรที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563)

คณะผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาที่จะทำให้อุทิศทางการศึกษาทำงานได้อย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนางานและเพิ่มผลผลิตหรือคุณภาพในการทำงาน จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาความสุขในการทำงานของบุคลากรทาง

การศึกษาและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา และเขตพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบการการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Quantitative Research) โดยคณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1. การวางแผนงบประมาณ 2. การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน 3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง 4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ 5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ 6. การบริหารทรัพย์สิน และ 7. การตรวจสอบภายใน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,803 คน จาก 121 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน โดยการสุ่มหากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดสถานศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียวและเป็นแบบตัวเลือก (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนถึงมีการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอัตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แสดงว่า มีระดับการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แสดงว่า มีระดับการดำเนินงานการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.89 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1. สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยการทดสอบค่า F (F-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 338 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 60.70 มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10

การวิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.84) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.80) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.92) การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.82) การวางแผนงบประมาณ ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.93) การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.80) การตรวจสอบภายใน ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.81) การบริหารทรัพย์สิน ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.77) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ภาพรวมและรายด้าน โดยภาพรวม

ด้านที่	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1	การวางแผนงบประมาณ	3.83	0.93	มาก
2	การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน	3.92	0.82	มาก
3	การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	3.79	0.80	มาก
4	การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ	4.04	0.80	มาก
5	การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ	3.94	0.92	มาก
6	การบริหารทรัพย์สิน	3.51	0.77	มาก
7	การตรวจสอบภายใน	3.62	0.81	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.81	0.84	มาก

การวิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานแผนพัฒนางบประมาณของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีวิเคราะห์นโยบายและแผนการจัดการงบประมาณของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}=3.99$, 3.89, 3.81) ตามลำดับ

2. ด้านการกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการคิดต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการในการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาการควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 4.03$, 3.96, 3.93) ตามลำดับ

3. ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุม กำกับ ดูแลการใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อ จัดจ้างให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานโครงการ และผู้บริหารสถานศึกษามีใบกำกับภาษี การจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.86$, 3.84, 3.83) ตามลำดับ

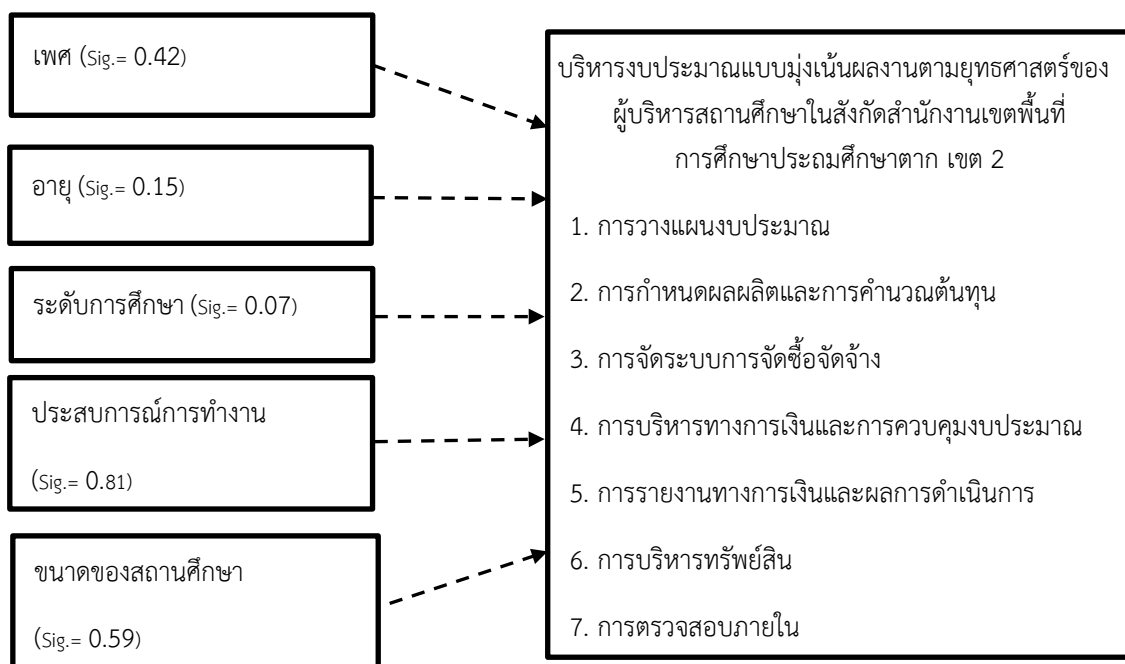
4. ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางระบบควบคุมของกองแผนและงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติตามความเหมาะสม ($\bar{X}= 4.12$, 4.12, 4.09) ตามลำดับ

5. ด้านการรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.92) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานงบประมาณรายรับจริง รายจ่ายจริงให้บุคลากรทราบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะได้แก้ไขข้อบกพร่อง และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนรายจ่ายตามงบประมาณ ($\bar{X}=4.09$, 4.00, 3.93) ตามลำดับ

6. ด้านการบริหารสินทรัพย์ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.77) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนคุมรายชื่อผู้ยืมและเงื่อนไขอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินราคาสินทรัพย์ที่คุ้มค่า และผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารสินทรัพย์เพื่อใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้คุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{X}=3.57$, 3.55, 3.53) ตามลำดับ

7. ด้านการตรวจสอบภายใน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.81) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบการบริหารเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสนอวิธีการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการเงินกับหน่วยงานภายในของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบการรับ-การจ่ายเงินทุกประเภทอย่างละเอียดและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 3.80$, 3.75, 3.68) ตามลำดับ

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษามีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

—————> หมายถึง มีความแตกต่างกัน, -----> หมายถึง ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ การรายงานทาง

การเงินและผลการดำเนินการ การกำหนดผลผลิตและการคำนวณต้นทุน, การวางแผนงบประมาณ, การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบภายใน การบริหารทรัพย์สิน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถประสานแผนพัฒนางบประมาณของสถานศึกษา มีการคิดต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม มีการตรวจสอบงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการวางระบบควบคุมของกองแผนและงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการรายงานงบประมาณรายรับจริง รายจ่ายจริงให้บุคลากรทราบ มีการจัดทำทะเบียนคุมรายชื่อผู้ยืมและเงื่อนไขอื่น ๆ มีการตรวจสอบการบริหารเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Surawut T. (2015) ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติสูงสุดในด้านการเน้นหลักธรรมาภิบาล รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีษะเนตร (2560) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vilayphone Laisouthisak (2018) ผลการวิจัยพบว่า ความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัย จำปาสัก เห็นว่าการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตฤยาภาศ ตูยาสัย และพัชรี วรรณกิจมี (2561) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สามารถประสานแผนพัฒนางบประมาณของสถานศึกษา มีการคิดต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม มีการตรวจสอบงบประมาณเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการวางระบบควบคุมของกองแผนและงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการรายงานงบประมาณรายรับจริง รายจ่ายจริงให้บุคลากรทราบ มีการจัดทำทะเบียนคุมรายชื่อผู้ยืมและ

เงื่อนไขอื่น ๆ มีการตรวจสอบการบริหารเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยรังสรรค์ สิงห์เลิศ, อุทัย โคตรटक และ Vilayphone Laisouthisak (2018) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย จำปาสัก พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตัญญา ตัญญา และพัชรี วรรณกิจมี (2561) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาควรมุ่งเน้นที่จะสามารถประสานแผนพัฒนาระบบงบประมาณของสถานศึกษา การคิดต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม การตรวจสอบงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนพัฒนาสถานศึกษา การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด การวางระบบควบคุมของกองแผนและงบประมาณอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การรายงานงบประมาณรายรับจริง รายจ่ายจริงให้บุคลากรทราบ การจัดทำทะเบียนคุมรายชื่อผู้ยืม และเงื่อนไขอื่น ๆ การตรวจสอบการบริหารเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ และมุ่งเน้นการกำหนดนโยบายการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ควรมีรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน มีความโปร่งใส ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ โดยตอบสนองการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ และควรให้บุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและสามารถนำนโยบายไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ควรให้มีการศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและในสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ตุลยภาค ตูยาสัย และ พิชวีวรรณกิมมี. (2561). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนประถมศึกษา: แนวทางสำหรับการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 12(พิเศษ), 98-112.
- สุภาพร ศรีชนะตร. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). กลุ่มนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการการศึกษา. สืบค้น 17 ธันวาคม 2563 จาก <https://sites.google.com/view/supervision-tak2>.
- Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiroj. (2020). *Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai*. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(6), 1-15.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.
- Muangkung, S. (2015). *Strategic performance – based budgeting management of schools under The Phuket Primary Educational Service Area Office*. Independence Study. Master of Education. Songkhla: Hatyai University.
- Office of the Basic Education Commission. (2004). *A guideline for the development of quality instruction focusing on students and the guidelines for monitoring and evaluating basic education in schools under The Office of the Basic Education Commission*. Bangkok: n.p.
- Surawut Tangdee. (2015). *The Study of Strategic Performance Based Budgeting Administration of School Administrator under Chainat Primary Educational Service area Office*. Journal Humanities and Social Science Valaya Alongkorn. 10(3), 115-123.
- Vilayphone Laisouthisak. (2018). *Strategic Performance-Based Budgeting Management of Champasak University, Loa PDR*. Thesis. Master of Art in Regional Development Strategies. Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University.